

plaats, waarbij de daders ten aanzien van de bestuurder van een voertuig of zijn passagier(s), hetzij geweld of bedreigingen gebruiken, hetzij op heterdaad betrapt worden en geweld of bedreigingen gebruiken om in het bezit te blijven van het gesloten voertuig of om hun straffeloosheid te verzekeren.

20 Home-jacking: een diefstal (of poging daartoe) van een voertuig, na diefstal van de sleutels ervan in een woning, waarbij de daders, hetzij geweld of bedreigingen gebruiken, hetzij op heterdaad betrapt worden en geweld of bedreigingen gebruiken om in het bezit te blijven van de gestolen goederen of om hun straffeloosheid te verzekeren.

21 Verhaegen K., Fenomeenanalyse voertuigen-diefstal 2003, Federale politie, September 2004.

22 In België gebeurt deze controle reeds. Alle gestolen voertuigen worden opgenomen in een Schengen-databank. In principe kan in elk Schengen-land dus zonder problemen worden nagegaan of een voertuig gestolen is of niet voor het wordt ingeschreven. Bij de buitenlandse partners zal aangedrongen worden op een betere raadpleging van de databank voor het inschrijven van voertuigen: een Europees initiatief om de inschrijvingsdiensten te verplichten dergelijke controle uit te voeren door aanpassing van de SIS reglementering werd uitgewerkt maar dient nog te worden goedgekeurd en uitgevoerd

RUBRIEK MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

EEN GROOTSTEDELIJKE AANPAK VAN LOKAAL SOCIAAL BELEID: BLIK OP BRUSSEL, GENT EN ANTWERPEN

In deze bijdrage belichten we de context en stappen in de ontwikkeling van een Vlaams lokaal sociaal beleid voor Brussel. Zowel institutionele als socio-demografische factoren zullen in belangrijke mate de invulling van het LSB in de hoofdstad bepalen. Verder toetsen we dit kort

aan de ontwikkelingen in twee andere Vlaamse (groot)steden, Gent en Antwerpen, waar in dialoog tussen gemeente en OCMW belangrijke stappen worden gezet op weg naar een meer toegankelijke dienstverlening en een globaal sociaal beleidsplan.

1. Uitdagingen en voorstellen voor een lokaal sociaal beleid in Brussel

ACHTERGROND

Hoe komen tot een geïntegreerd, overzichtelijk en toegankelijk welzijnsbeleid?: dat is de inzet van het lokaal Sociaal Beleid in Vlaanderen. Het denken hier rond ontwikkelde zich in opvolging van het Vlaams regeerakkoord van 13 juli 2001, parallel met het kerntakendebat dat zich als doel stelde het Vlaamse binnenlands bestuur zo optimaal mogelijk te organiseren door een duidelijke verdeling van bevoegdheden en taken tussen de drie overheidsniveaus: de Vlaamse overheid, de provincies en de gemeenten. Dit resulteerde in het decreet 'lokaal sociaal beleid' van 3 maart 2004 waarin de centrale rol is weggelegd voor het 'lokaal bestuur', met name gemeente en OCMW: zij staan immers mee garant voor een basisdienstverlening op het vlak van welzijn naar hun burgers en zijn samen verantwoordelijk voor de planning en coördinatie van het Lokaal Sociaal Beleid.

Voortgaande op het advies van de Raad van State werd het decreet in artikel 2 niet toepasselijk verklaard voor Brussel, aangezien de Vlaamse overheid in Brussel geen bevoegdheid heeft over de lokale besturen. Wel voorziet het decreet dat de Vlaamse overheid een convenant afsluit met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) zodat de doelstellingen van het LSB decreet alsnog gerealiseerd kunnen worden in Brussel.

Om dit voor te bereiden en ook in Brussel te komen tot een doorzichtiger, meer coherent en toegankelijk welzijnsaanbod, gaf de voormalige Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn in november 2003 de opdracht aan de Brusselse Welzijns- en gezondheidsRaad (BWR) om na te gaan op welke wijze de filosofie van het Lokaal Sociaal Beleid - met inbegrip van het concept Lokaal Sociaal Beleidsplan en Sociaal Huis - kan

geïmplementeerd worden in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Dit denkproces ontwikkeld met de betrokken Brusselse partners uit beleid en middenveld resulteerde in een conceptnota Lokaal Sociaal Beleid in Brussel. Vertrekkend vanuit de Brusselse context stelt de BWR hierin een concept voor met een organisatiestructuur en stappenplan waarin gepoogd wordt de nood aan een globaal beleidskader te verzoenen met het streven naar een laagdrempelige en toegankelijk dienstverlening.

BRUSSELE INSTITUTIONELE CONTEXT

In Vlaanderen wordt de samenhang van het welzijnsaanbod en het garanderen van een geïntegreerde toegang voor iedereen geconcretiseerd worden via het Sociaal Huis. De Vlaamse gemeenten en OCMW's krijgen de verantwoordelijkheid om dit te realiseren door minimaal hun sociale diensten samen te brengen. Aldus vormen de lokale besturen, als actor op het operationeel (aanbod) én strategisch (beleid) niveau, het vertrekpunt voor de realisatie van het Lokaal Sociaal Beleid. Evenals in Vlaanderen ligt in Brussel het zwaartepunt van de sociale dienstverlening aan de burger bij gemeente en OCMW. De Vlaamse overheid kan echter geen verplichting tot samenwerking opleggen aan de Brussels lokale besturen. Wel beschikt de Vlaamse gemeenschap over een breed scala aan welzijnsvoorzieningen gespreid over het Brussels grondgebied. Dit is het operationele niveau waarop de Vlaamse overheid in Brussel vat heeft, hierin bijgestaan door de VGC die als plaatsvervangend lokaal bestuur kan fungeren, verantwoordelijk voor de planning en regie

Als perspectief waarbinnen het Lokaal Sociaal Beleid in Brussel zich kan realiseren is er voor gekozen om een Lokaal Sociaal Beleid en een Sociaal Huis te realiseren vanuit de Vlaamse Gemeenschap en het bestaande Vlaams voorzieningennetwerk in Brussel, met als relevante sectoren: individuele hulp- en dienstverlening (Algemeen Welzijnswerk), armoedebestrijding, opbouwwerk, minderheden, thuiszorg, ouderenzorg en kinderopvang. Streefdoel is de onderlinge afstemming van initiatieven die met Vlaams geld een aanbod organiseren voor alle Brusse-

laars, waarbij voldoende opening wordt gelaten om cont(r)acten te laten uitgroeien met andere (lokale) overheden: gemeenten, OCMW, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC),... Het Lokaal Sociaal Beleid voor de hoofdstad moet - aldus het 'Zomerakkoord' van de VGC - alleszins de versnippering van ingezette middelen en energie tegengaan en een betere coördinatie, rationalisatie en samenwerking van de actoren bewerkstelligen, met respect voor de eigenheid van de betrokken partners.

SOCIO-DEMOGRAFISCH KENMERKEN

Het Lokaal Sociaal Beleid tracht een antwoord te zijn op twee noden: de nood aan algemene, centrale coördinatie en sturing van het welzijnsaanbod enerzijds en het garanderen van een laagdrempelige, toegankelijke hulp- en dienstverlening anderzijds. De schaalgrootte van de beide doelstellingen ligt in een grootstad als Brussel ver uiteen. Bovendien gaan we uit van een Vlaams beleid binnen een tweetalig gebied waarbij de Vlaamse overheid zich engageert om de '30%-norm' te hanteren ten aanzien van Brussel¹, m.a.w. 300.000 Brusselaars worden als doelpubliek voor het Vlaams beleid beschouwd, evenwel 'gespreid' over een grootstad van één miljoen inwoners. Dit gegeven maakt de realisatie van een territoriaal dekkend, geografisch gespreid en toegankelijk welzijnsaanbod moeilijker, terwijl laagdrempeligheid, bereikbaarheid en nabijheid van diensten cruciale voorwaarden zijn voor een toegankelijk hulpverlening. Deze voorwaarden gelden des te meer voor kansarme en maatschappelijk kwetsbare groepen die anders uit de welzijnsboot dreigen te vallen² - groepen die sterk vertegenwoordigd zijn in (bepaalde delen van) het Brusselse gewest.

Een aantal onderzoeksrapporten schetsen wat dit betreft een weinig rooskleurig beeld van de hoofdstad: de atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel duidt 128 achtergestelde buurten in Vlaanderen aan, en liefst 178 in Brussel, goed voor 40% van de Brusselse huishoudens. Daarenboven wordt een sterke correlatie vastgesteld tussen het aantal migranten en de mate van maatschappelijke achterstelling in een buurt. Meer dan elders in het land kampen de Brusselse huishoudens met financiële proble-

men. Het missen van een stabiele job en bijgevolg een menswaardig inkomen heeft een belangrijke impact op de andere dimensies van armoede zoals huisvesting, onderwijs en gezondheid. Uit recent vergelijkend onderzoek naar armoederisico's in Vlaanderen en Brussel blijken nagenoeg alle 19 Brusselse gemeenten tot de 43 probleemgemeenten behoren en de tien slechtst scorende gemeenten bovendien allemaal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest liggen.

Ook de bevolkingssamenstelling van het Brussels gewest heeft duidelijk een ander profiel dan dit van de andere gewesten: waar nog geen 10% van de Belgen in Brussel leeft, woont wel bijna éénderde van alle niet-Belgen - en 40% van de niet EU-burgers - in de hoofdstad. Naast de gevestigde migranten, met daarbinnen een groeiende groep van allochtone senioren, is er ook een constante instroom van nieuwkomers (asielzoekers, gezinsvormers, vluchtelingen,...). Ook de blijvende aanwezigheid van mensen zonder papieren is een gegeven waarmee de Vlaamse Gemeenschap - ook in haar welzijnbeleid - rekening moet houden

Brussel is - mede door demografische en culturele ontwikkelingen - onmiskenbaar tot een multiculturele stad geëvolueerd. Dit laat zich ook voelen op het vlak van taalgebruik in de hoofdstad, en contrasteert sterk met de 'institutionele tweetaligheid': globaal beschouwd blijkt bijna 10% van de Brusselaars ééntalig Nederlandstalig, waarvan een groot aandeel senioren. De ééntalige Franstalige Brusselaars vormen met ruim de helft een weinig verrassende meerderheid. De overige 40% van meerderjarige Brusselaars kan echter niet tot één van beide taalgemeenschappen gerekend worden. Het gaat om tweetalige gezinnen (20%) waar zowel Nederlands als Frans gesproken wordt of zogenaamde 'nieuwe' tweetaligen waar het Frans gecombineerd wordt met een andere taal. Tenslotte is er een belangrijke groep respondenten (20%), veelal van buitenlandse origine die thuis geen van beide landstalen spreken.

In het kader van de hulpverlening en de organisatie van het Vlaams welzijnsaanbod zijn dit belangrijke vaststellingen en uitdagingen: de Vlaamse overheid engageert zich ten aanzien

van 300.000 Brusselaars, ongeacht hun taalaanhangen gezien de vrije taalkeuze. Daarbij moet het Vlaams voorzieningsveld zich uiteraard richten tot de Nederlandstalige hulpvragers, maar meer en meer ook naar anderstalige hulpvragers die vaak ook tot de meest kwetsbare groepen behoren. Hiermee dringt zich steeds sterker de vraag op naar omgaan met anderstaligheid - en dit is veel méér dan Frans - in de hulpverlening. Zeker in specifieke hulpverleningsvormen zoals ouderenzorg, psychosociale hulpverlening, gehandicaptenzorg, enz. vormen het bereiken van anderstaligen en zoeken naar aangepaste methodieken waarin taal- en cultuurverschillen hun plaats krijgen, een belangrijke uitdaging.

UITDAGINGEN VOOR EEN BRUSSELS CONCEPT

Over de nood aan meer samenwerking en afstemming tussen sectoren en in de sociale dienstverlening heerst algemeen grote eensgezindheid. De verwachtingen en motivaties hier rond zijn uiteenlopend, zij het dat ze elkaar gezinszins uitsluiten: het Lokaal Sociaal Beleid moet het instrument zijn om te komen tot meer doeltreffende samenwerking binnen de hulpverlening ten behoeve van de cliënt, met betrokkenheid van doelgroepen en doelpubliek Dit impliceert samenwerking tussen beleidsdomeinen en voorzieningen. Via het Lokaal Sociaal Beleid kan een kader geboden worden waarbinnen geïntegreerde werkingen en transversale projecten een structurele plaats krijgen. Dit kan een aanleiding zijn om de schotten tussen beleidssectoren weg te halen en overleg op centraal en lokaal niveau meer efficiënt en doorzichtig te maken.

Het Lokaal Sociaal Beleid moet ook een aanleiding zijn om de structurele banden met lokale overheden en OCMW aan te gaan, niet enkel op lokaal niveau maar ook op beleidsniveau.

Werken aan een Lokaal Sociaal Beleid veronderstelt een gelijktijdige, parallelle aanpak op twee niveaus: (1) komen tot een meer zichtbare en toegankelijke hulpverlening voor iedereen (doelgroepbenadering), hetgeen een gemeenschappelijke bekommernis waarin alle welzijnswerkers zich kunnen vinden - zowel 'Vlaamse' hulpverleners als deze van bijvoorbeeld de OCMW's en (2) het uitwerken van een beleidsplan als

instrument voor een betere afstemming en toegankelijkheid van de Vlaamse zorgvoorzieningen (strategische benadering)

Om voorzieningen bij elkaar te krijgen, te laten samenwerken, hun aanbod op elkaar af te stemmen zijn een krachtdadige coördinatie, 'stimulerende middelen', een duidelijk mandaat en een officieel, gestructureerd overleg nodig. Het uitwerken van een LSB veronderstelt met andere woorden een wisselwerking tussen basis/werkveld en top/beleid.

DRIE FUNCTIES, DRIE NIVEAUS

Het voorstel stoelt op drie (territoriale) niveaus en drie functieniveaus die als volgt schematische kunnen worden samengebracht:

Iedereen moet weten waar hij/zij terecht kan voor hulp of doorverwijzing naar een passende voorziening. Het SOCIAAL LOKAAL vormt het sociaal ankerpunt binnen een wijk of gemeente en groepeer een 'loketfunctie' als antwoord op problemen van toegankelijkheid en laagdrempeligheid; een 'voorportaalfunctie', als antwoord op de vraag naar het bereik van moeilijk toegankelijke doelgroepen en een 'netwerkfunctie' als antwoord op problemen van afstemming en samenwerking tussen organisaties en voorzieningen.

Het Sociaal Lokaal moet zo dicht mogelijk bij de burger staan, idealiter op wijkniveau. Streefdoel is een territoriaal dekkend netwerk op wijkniveau onder variante werkvormen en doelgroepgerichte benaderingen. De Sociale Lokalen vormen een toegangspoort naar het welzijnsaanbod en moeten zich profileren als een dienst voor alle bewoners.

Globaal beschouwd wordt een gedecentraliseerde loketfunctie en de invoering van 'Sociale Lokalen' in Brussel als een belangrijke opportuniteit gezien om geïntegreerde werkingen over verschillende doelgroepen en hulpverleningsvormen heen, te stimuleren en te valoriseren. Het Sociaal Lokaal kan op die manier ook een duidelijke gesprekspartner worden voor de lokale overheid, en moet zich ook van meet af aan als dusdanig profileren. Samenwerking met het OCMW moet een streefdoel blijven, zoniet dreigt het Sociaal Lokaal een concurrerend parallel circuit naast het OCMW te worden.

Het opzetten van een Sociaal Lokaal als een (geïntegreerd) samenwerkingsverband tussen lokale en regionale partners vraagt om een duidelijke 'trekker' die een dynamiserende en faciliterende functie vervult op het terrein. Om te vermijden dat elk Sociaal Lokaal zijn eigen netwerker of coördinator zou vergen kunnen hiertoe

	Dienstverlening Doelgroepniveau	Ondersteuning en coördinatie Operationeel niveau	Planning en Regie Strategisch niveau
lokaal	Sociaal Lokaal: voorportaal en toegangspoort tot het welzijnsaanbod	Netwerking en samenwerking tussen lokale partners	
zonaal		Zone-coördinator: facilitator van samenwerking, netwerking en afstemming vraag en aanbod binnen een ruimer werkingsgebied	Zone-coördinator: advisering nieuwe initiatieven en projecten
regionaal		Back-office en welzijnsbalie Ondersteuning en informatie aan hulpverleners en organisaties Coördinatiepunt: centraliseren van knelpunten en behoeften	Stuurgroep: afstemming tussen werkveld, VGC , Vlaamse Gemeenschap VGC: globale omgevingsanalyse, beleidsplanning en prioriteitsbepaling (regie)

ZONECOÖRDINATOREN worden aangesteld die hun rol als facilitator rol opnemen binnen het betrokken intergemeentelijk werkingsgebied (zone).

Hij is tevens aanspreekpunt voor lokale overheden met het oog op structurele samenwerking en kan een adviserende rol spelen ten aanzien van nieuwe initiatieven. Essentieel is dat de zonecoördinator op het terrein actief is en over het nodige mandaat, autoriteit en 'ruimte' beschikt om zijn rol als facilitator en verbindingsfiguur voor het werkingsgebied te vervullen. Dit kan waar worden gemaakt via een aanstelling door / expliciet mandaat vanuit de VGC.

De BACK-OFFICE vormt het centraal ondersteuningspunt voor de welzijnssector, niet als toegangspoort voor individuele hulpvragers naar de hulpverlening, maar wel als aanbieder van professionele ondersteuning en informatie aan hulpverleners, veldwerkers, leerkrachten, huisartsen,... Lacunes in het aanbod en de nood aan nieuwe initiatieven kunnen (o.a.) via de 'sociale lokalen' gecentraliseerd worden bij een meldpunt of WELZIJNSBALIE. Deze fungeert als informatiepunt voor de betreffende sectoren en nieuwe initiatieven.

Signalen, knelpunten en lacunes in het aanbod,... moeten gekanaliseerd worden naar één centrale coördinerende instantie die vanuit de probleem-analyse gerichte acties kan voorstellen (afstemmen van het aanbod, streven naar complementariteit, wegwerken overlap en invullen tekorten, linken leggen met andere sectoren,...) met een duidelijke koppeling met het beleidsniveau. Het voeren van een LSB impliceert meer afstemming binnen de welzijnsdomeinen en tussen beleidssectoren onderling. De VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE moet als intermediair bestuur met een aanvullend beleid de REGIE voeren en het kader scheppen voor een LSB, mede gebaseerd op een globale basisanalyse gemeenschappelijk voor de verschillende beleidsdomeinen en -sectoren. Dit impliceert dat de VGC de voorwaarden schept om een succesvolle samenwerking tussen sectoren en organisaties tot stand te brengen en hiertoe de juiste sturingsinstrumenten inzet.

Naarmate het Lokaal Sociaal beleid effectief vorm krijgt, zullen ook de noden en hiaten in het

aanbod zichtbaarder worden. Om de tekorten in de welzijns wereld die zich nu in het Brusselse Nederlandstalige werkveld voordoen op adequate wijze op te vullen, kan een organisatie aangezocht worden, met als opdracht initiatiefnemers te stimuleren, ondersteunen en begeleiden op basis van een contractuele verbintenis met betrekking tot projectontwikkeling, of het realiseren van projecten en werkingen waar geen initiatiefnemers voor te vinden zijn en deze inbedden in het bestaande werkveld.

2. In een notedop: Ontwikkeling van het lokaal sociaal beleid in Gent en Antwerpen

2.1. GENT CENTRUMSTAD EN HAAR SOCIALE KWESTIES

Gent is met haar 240 000 inwoners na Antwerpen de grootste stad van het Vlaams gewest. Ze kent dan ook de typische sociale fenomenen van een grootstad: een groter aandeel mensen dat moet rondkomen met een minimuminkomen, meer langdurig werklozen, meer woningen in slechte staat, meer etnisch culturele minderheden,...

Zoals andere centrumsteden krijgt Gent van de federale en Vlaamse overheid een gedeeltelijke tegemoetkoming voor de extra taken die ze als centrumstad vervult. Ook via eigen inspanningen, kan Gent daardoor steunen op een groot voorzieningenaanbod. Zo werken meer dan 500 welzijnsorganisaties met standplaats in Gent. Mensen kunnen in principe terecht bij een uitgebreid netwerk van semi-private voorzieningen (bv. de deelwerkingen van 2 CAW's), stedelijke voorzieningen (bv. buurtcentra) en OCMW-voorzieningen (bv. lokale dienstencentra).

GENTS SOCIAAL BELEID: NIET NIEUW

Stad en OCMW Gent zaten al samen voor het decreet lokaal sociaal beleid er vorig jaar kwam. Overleg leidde al tijdens de bestuursperiode 1995-2000 tot de oprichting van "welzijnsbureaus" in de Gentse kansarme wijken. De welzijnsbureaus zijn sociale huizen "avant la lettre", waar de stedelijke buurtwerking, OCMW en Kind en Gezin hun dienstverlening aanbieden vanuit dezelfde locatie. 2 van dergelijke welzijnsbureaus zijn al operationeel, 2 andere zijn in oprichting. Men bouwt geen nieuwe infrastructuur in

wijken waar dat niet opportuun is - bv. omdat er net een nieuw buurtcentrum gekomen was of omdat buurtcentrum en OCMW op wandelafstand van mekaar liggen. Stad en OCMW houden daar dan zitdag bij mekaar.

Verder zijn er verschillende ad hoc samenwerkingen tussen Stad en OCMW. Zo deed een private consultant het voorbije jaar een tevredenheids- en behoeftenonderzoek bij de diensten van Stad en OCMW samen.

Ook samenwerking met de semi-private sector is niet nieuw in Gent. In elke wijk organiseert het OCMW 4 keer per jaar een overleg met alle hulpverleningsorganisaties in de wijk. Het stedelijk buurtwerk brengt de socio-culturele organisaties per wijk bij mekaar. Bedoeling van deze overlegplatforms is de afstemming verbeteren en signalen naar het beleid doorgeven. Deze wijkoverleggen bevorderen de samenwerking van diensten op wijkniveau maar kunnen de programmatie van voorzieningen maar heel beperkt beïnvloeden. Op Gents niveau bestaan er verder een aantal themagebonden overleggen, bijvoorbeeld voor wonen, sociale tewerkstelling of thuislozen.

NIEUWS IN DE STEIGERS

Het decreet stimuleert Stad en OCMW Gent haar banden nog nauwer aan te trekken. In Gent vroegen Stad en OCMW aan dezelfde private consultant als die van het tevredenheids- en behoeftenonderzoek om een ondersteuningsnetwerk uit te bouwen voor het lokaal sociaal beleid. Stad en OCMW kozen er voor om hierbij vanaf het begin de semi-private sector actief te betrekken. Daartoe financiert de Stad een stafmedewerker bij het Welzijnsoverleg Regio Gent (WRG). Momenteel bespreken Stad, OCMW en WRG het voorstel tot ondersteuningsnetwerk voor het Gentse lokaal sociaal beleid. Zo gauw het Stads- en OCMW-bestuur met dit ondersteuningsnetwerk instemmen, begint Gent met de opmaak van haar eerste lokaal sociaal beleidsplan.

2.2. STAD EN OCMW: PARTNERS IN ANTWERPEN

Net zoals in Gent en Brussel worden de beleidsmakers in Antwerpen geconfronteerd met noden van zijn bevolking. De Antwerpse bevolking telt meer jongeren dan gemiddeld in Vlaan-

deren, maar ook meer zorgbehoevende ouderen in haar rangen. De etnisch culturele diversiteit is groter dan elders in Vlaanderen, de (jeugd)werkloosheid is veel hoger, ... Niet toevallig spraken stad en OCMW bij de aanvang van de huidige legislatuur af om samen vorm te geven aan een gecoördineerd sociaal beleid en om de samenwerking met de zgn. "derden³" te versterken.

Ook bestuurlijk waren de uitdagingen groot: stad en OCMW leken in het verleden eerder concurrent dan partner; de relatie met de derden verliep niet rimpelloos. Het decreet 'lokaal sociaal beleid' kwam dus op het goede moment. Stad en OCMW werden erkend als coördinator van het lokaal sociaal beleid.

Het stedelijke sociaal beleid bouwt verder op wat met VFIK, later SIF-middelen werd gerealiseerd: de uitbouw van het stedelijk tewerkstellingsbeleid, een stedelijk woonbeleid, een stedelijk beleid t.o.v. etnisch-culturele minderheden, een stedelijk armoedebelaid. Met de overgang naar het stedenfonds is de stad zich nog meer gaan toeleggen op haar coördinerende rol, ook met de reguliere budgetten. Zo zette ze een regie op m.b.t. risicojongeren en jeugdcriminaliteit en geeft vorm aan één onderwijsbeleid voor alle netten. Dezelfde evolutie zien we ook bij het OCMW, waar de samenwerking met de stad en de derden aan belang wint.

SOCIALE GRONDRECHTEN ALS UITGANGSPUNT

In de voorbereiding van het eerste lokaal sociaal beleidsplan voor Antwerpen hebben stad, OCMW en de derden een uitvoerige inventaris gemaakt. Per grondrecht werden de actoren en hun acties opgelijst, werden overlappingen en lacunes verkend. Momenteel wordt gewerkt aan een eerste voorontwerp van lokaal sociaal beleidsplan. Hierover wordt met de derden overlegd, dan wordt een ontwerp voorgelegd aan de gemeenteraad en de OCMW raad. Het eerste lokaal sociaal beleidsplan treedt op 1 januari 2006 in werking. Het Antwerpse lokaal sociaal beleid bevestigt de Vlaamse krachtlijnen: het omvat maatregelen om de sociale grondrechten van elke Antwerpenaar te realiseren, het is een gecoördineerd beleid, en stad en OCMW nemen er samen de eindverantwoordelijkheid voor op.

Er worden specifiek eigen klemtonen gelegd. Ik benoem er drie.

Er wordt nagedacht over de afbakening van het lokaal sociaal beleid. Stad en OCMW kiezen er allicht voor niet alle maatregelen m.b.t. de sociale grondrechten te bundelen in het lokaal sociaal beleid. Dus: niet het ganse onderwijsbeleid, maar wel de extra maatregelen die jongeren, die geen of moeilijk toegang hebben tot het onderwijs, ondersteunen, behoren dan tot het lokaal sociaal beleid. Anderzijds wordt het lokaal sociaal beleid niet beperkt tot een welzijnsbeleid.

De taakverdeling tussen stad en OCMW krijgt vorm in elk van de beleidsdomeinen die het lokaal sociaal beleid omvat. Dikwijls zijn beide uitvoerder in deze beleidsdomeinen. Dit is een gevolg van een impliciete, nooit formeel afgesproken taakverdeling. Daarbij stond het OCMW voor de persoonlijke begeleiding van personen wier grondrechten geschonden werden, en de stad voor het informeren, sensibiliseren, vormen van personen wier grondrechten bedreigd werden. Eén van beide neemt in elk van de beleidsdomeinen de regie op. Een genuanceerde taakverdeling, waarbij de regierol verder wordt ingevuld, maar waarbij ook de rol van de andere lokale overheid omschreven wordt, dringt zich op.

Tenslotte wordt in de context van het lokaal sociaal beleid naar het individu gekeken. Expliciet dan voorheen neigen stad en OCMW ernaar de rol van het individu in het sociaal beleid te benoemen. De realisatie van de sociale grondrechten veronderstelt, zo gaat de redenering, een actief opnemen van de eigen verantwoordelijkheid door het individu. In het licht van de bedreigde sociale cohesie wordt dan overwogen om met het lokaal sociaal beleid dat 'actief burgerschap' te stimuleren.

Voor meer informatie over het lokaal sociaal beleid in Vlaanderen en Brussel kan u terecht op <http://www.wvc.vlaanderen.be/lokaalsociaal-beleid> en www.bwr.be

OLIVIA VANMECHELEN*

GEERT LAUWERS**

ANN VAN DEN WYNGAERD***

Noten

* Projectmedewerker, Brusselse Welzijns- en Gezondheidsraad.

** Kabinetsexpert sociale zaken, Stad Antwerpen

*** Stafmedewerker, departement Sociale Zaken, OCMW Gent

1 Vlaams regeerakkoord 2004

2 Leen Sannen, 'Drempels naar welzijnsvoorzieningen: de cliënt aan het woord', HIVA, 2003

3 Hiermee worden zowel de professionele partners op het werkveld als het sociaal-cultureel verenigingsleven bedoeld.

RUBRIEK INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT

TAMPERE, THE NEXT GENERATION: HET HAAGS PROGRAMMA

Na de positieve evaluatie midden 2004 van de uitvoering van het programma (de 'mijlpalen') van Tampere, heeft de Europese Raad op 4-5 november 2004 - goed vijf jaar na de Europese top van Tampere op 15-16 oktober 1999 - het 'Haags Programma' aangenomen.¹

Het betreft een nieuw meerjarenprogramma dat verder gestalte moet geven aan de Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en recht (voorheen: rechtvaardigheid). Het programma bestrijkt alle beleidsaspecten - inclusief interne en externe dimensie - van bedoelde ruimte. Zowel grondrechten van burgerschap, asiel en migratie, grensbeheer, integratie en bestrijding van terrorisme en georganiseerde criminaliteit, justitiële en politieke samenwerking in strafzaken en burgerlijk recht passeren de revue. In de loop van 2005 wordt vanwege de Europese Commissie bovendien een actieplan ingewacht met voorstellen voor concrete acties en een tijdschema voor de aanneming en uitvoering van het nieuwe programma, waarvan de implementatie overigens middels de beproefde techniek van een 'scorebord' zal worden bijgehouden. Het nieuwe Europese draaiboek voor de komende jaren inzake voor justitie en binnenlandse zaken zit er dus aan te komen.

In afwachting is in deze rubriek alvast een selectie afgedrukt van voor de politieke en justitiële